

Oppimäärän erityinen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on kehittää oppilaiden suomen kielen, moniluku- sekä vuorovaikutustaitoja ja tutustuttaa kirjallisuuteen ja kulttuuriin. Opetus tukee oppilaiden monilukutaidon, kielitietoisuuden ja kielellisen identiteetin rakentumista. Opetuksessa ohjataan oppilaita ymmärtämään suomen kielen, kirjallisuuden ja muun kulttuurin merkitystä ja asemaa monikulttuurisessa ja monikielisessä yhteiskunnassa. Oppilaita ohjataan huomaamaan koulun ulkopuolella opitun kieli-, media- ja kulttuuritietouden merkitys suomen kielen oppimisen tukena.

Opetuksessa otetaan huomioon suomen ja ruotsin kielten asema kansalliskielinä ja suomen asema enemmistökielenä ja pääasiallisena opetuksen kielenä. Suomen kieli on paitsi opetuksen kohde myös väline muiden oppiaineiden opiskelussa, ja opetuksessa vahvistuvat keskeiset oppimaan oppimisen ja ajattelun taidot. Tehdään yhteistyötä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärien kanssa.

Vuosiluokka 1

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustaitoja ja toisten huomioimista harjoittelemalla oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista. Oppilasta rohkaistaan kertomaan omista ajatuksistaan ja mielipiteistään ja arvostamaan toisten näkökulmaa. Ensimmäisellä luokalla opetuksessa tehdään havaintoja omasta lähiympäristöstä ja kerrotaan niistä muille. Leikit ja toiminnalliset harjoitukset tuovat oppimiseen iloa. Oppilasta rohkaistaan olemaan luova ja ilmaisemaan itseään luokkayhteisössä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Opetellaan vuorovaikutuksen alkeita toimimilla erilaisissa tilanteissa ja ryhmissä. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus ilmaista itseään kokonaisvaltaisesti. Tutustutaan joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja osallistutaan oman koulun kulttuuritapahtumiin. Oppilas opettelee tiedostamaan oman kulttuurinsa merkityksen ja vaikutuksen ympäristöön.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas harjoittelee toisten huomioimista esimerkiksi opettelemalla oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista. Oppilas harjoittelee tiedostamaan omaa rooliaan erilaisissa ryhmissä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn. Oppilasta ohjataan myös huomaamaan, miten oma kielenkäyttö vaikuttaa toisten käyttäytymiseen.

L4 Monilukutaito

Opetellaan lukemaan ja tutustumaan erilaisiin tekstityyppeihin. Autetaan oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoja ja kannustetaan kiinnostumaan erilaisista lapsille suunnatuista teksteistä. Oppilasta rohkaistaan lukemaan ja jakamaan lukukokemuksia sekä tuottamaan omaa tekstiä. Oppilasta

kannustetaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia suullisesti, kirjallisesti ja kuvien avulla.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tutustutaan tietokoneeseen ja harjoitellaan näppäintaitoja.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulussa harjoitellaan yhteistyötaitoja sekä ryhmässä toimimisen taitoja.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilas osallistuu oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan.

Tavoitteet

Ensimmäisen kouluvuoden aikana tavoitteena on oppia lukemaan, kirjoittamaan ja olemaan vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Opetuksessa huomioidaan yksilön ja ryhmien erilaiset haasteet ja vahvuudet. Kouluun tullessa jokaisen oppilaan lähtökohdat ja taidot ovat varsin erilaisia. Tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle mielekäs ja tarkoituksenmukainen opetus ja oppiminen.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata oppilasta keskustelemaan ja harjoittelemaan omien ajatustensa ja mielipiteidensä kertomista muille
- tarjota tilanteita, joissa oppilas voi harjoitella oman vuoronsa odottamista ja toisen kuuntelemista
- opettaa oppilasta tiedostamaan oma roolinsa erilaisissa ryhmissä
- ohjata oppilasta ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn
- kannustaa oppilasta kehittämään kieltä ja mielikuvitusta erilaisin keinoin
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- opettaa ja kannustaa oppilasta lukemaan
- tutustuttaa oppilas erilaisiin tekstityyppeihin
- auttaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoja
- kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä
- tarjota oppilaalle monipuolisia lukukokemuksia ja kannustaa niiden pariin (esimerkiksi lukudiplomin avulla)
- kannustaa oppilasta jakamaan lukukokemuksia

T9-11 Tekstien tuottaminen (S3)

- opettaa ja kannustaa oppilasta tuottamaan tekstiä ja käyttämään mielikuvitusta
- kannustaa oppilasta kuvaamaan omia kokemuksiaan, havaintojaan ja ajatuksiaan suullisesti, kirjallisesti ja kuvien avulla
- tutustuttaa oikeinkirjoituksen perusasioihin ja joitakin kirjoitettua kieltä koskeviin sopimuksiin

- opettaa oppilaalle isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista
- opettaa oppilaalle näppäintaitoja

T12-14 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan
- ohjata oppilasta tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä
- auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisen käyttäytymiseen
- innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta
- ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan
- tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden pariin
- kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella oman vuoron odottamista ja toisten kuuntelemista
- harjoitella olemaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- opetella lukemaan
- laajentaa sana- ja käsitevarantoja

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- harjoitella tekstin tuottamista
- käyttää omaa mielikuvitusta
- opetella piirtämään isoja ja pieniä tekstauskirjaimia

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutustua lapsille suunnattuun kirjallisuuteen kuuntelemalla ja/tai lukemalla
- tutustua omaan kieleen ja kulttuuriin

Sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista
- harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä
- harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä

S2 Tekstien tulkitseminen

- opetellaan lukemaan
- harjoitellaan lukemisessa tarvittavia käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva
- tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja
- työskennellään kuvien ja lastenkirjallisuuden parissa
- pohditaan sanojen merkityksiä ja laajennetaan käsitevarantoa
- tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa ja kuvaavissa teksteissä
- keskustellaan tekstien sisällöstä
- harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille

S3 Tekstien tuottaminen

- harjoitellaan tuottamaan yksinkertaista tekstiä oppilaan taitojen mukaan
- harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta ja kertomaan omista mielipiteistä
- harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä
- tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin kielellisiin piirteisiin
- opetellaan isojen ja pienten tekstauskirjainten piirtämistä sekä niillä kirjoittamista ja näppäintaitoja
- tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla
- tutustutaan kirjoitettua kieltä koskeviin sopimuksiin, kuten tavutus ja sanaväli

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien
- pohditaan yhdessä sanoja ja ilmaisutapoja
- leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla
- herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen
- tutustutaan kuunnellen ja lukien joihinkin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen
- käytetään lastenkirjallisuutta ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan omasta arjesta sen pohjalta
- tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä ja juhlaperinteisiin
- osallistutaan yhdessä esitysten tai muun kulttuurin tuottamiseen

Vuosiluokka 2

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustaitoja ja toisten huomioimista harjoittelemalla oman vuoron odottamista ja toisen kuuntelemista. Oppilasta rohkaistaan kertomaan omia ajatuksia ja mielipiteitä ja arvostamaan toisten näkökulmaa. Tehdään havaintoja omasta lähiympäristöstä ja kerrotaan niistä muille. Leikit ja toiminnalliset harjoitukset tuovat oppimiseen iloa. Oppilasta rohkaistaan olemaan luova ja ilmaisemaan itseään luokkayhteisössä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas harjoittelee hahmottamaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja oman roolinsa niissä. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus ilmaista itseään kokonaisvaltaisesti. Tutustutaan joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja osallistutaan oman koulun kulttuuritapahtumiin. Opetuksessa oppilaita ohjataan arvostamaan omaa kieltä ja kulttuuria sekä kulttuurin moninaisuutta.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilas harjoittelee tiedostamaan omaa rooliaan erilaisissa ryhmissä ja ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn. Oppilasta ohjataan huomaamaan, miten oma kielenkäyttö vaikuttaa toisten käyttäytymiseen.

L4 Monilukutaito

Oppilasta kannustetaan lukemaan tekstejä monipuolisesti. Oppilas harjoittelee tekstin ymmärtämisen taitoja ja oman lukemisen tarkkailua. Opetuksessa tarkastellaan joitakin tekstien merkityksiä ja rakenteita. Autetaan oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoja entisestään ja ohjataan tiedon etsimiseen eri tavoin. Kannustetaan oppilasta kiinnostumaan erilaisista lapsille suunnatuista teksteistä, myös mediateksteistä. Oppilasta rohkaistaan lukemaan ja jakamaan lukukokemuksia sekä tuottamaan omaa tekstiä. Oppilasta kannustetaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia suullisesti, kirjallisesti ja kuvien avulla. Oppilas harjoittelee vähitellen oman tekstin suunnittelua ja rakentamista ja tutustuu joihinkin kirjoitettua kieltä koskeviin sopimuksiin. Oppilas harjoittelee tiedostamaan puhutun kielen yhteyttä kirjoitettuun kieleen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilasta kannustetaan kiinnostumaan mediateksteistä. Opetuksessa vahvistetaan näppäintaitoja ja rohkaistaan tuottamaan tekstiä myös monimediaisissa ympäristöissä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulussa harjoitellaan yhteistyötaitoja, ryhmässä toimimisen taitoja ja ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppilas osallistuu oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan.

Tavoitteet

Toisen kouluvuoden aikana tavoitteena on vahvistaa oppilaan lukutaitoa, harjoitella kirjoittamaan yhtenäistä tekstiä ja olla vuorovaikutuksessa toisten kanssa.

Opetuksessa huomioidaan yksilön ja ryhmien erilaiset haasteet ja vahvuudet. Kouluun tullessa jokaisen oppilaan lähtökohdat ja taidot ovat varsin erilaisia. Nämä lähtökohdat näkyvät selvästi vielä toisellakin luokalla. Tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle mielekäs ja tarkoituksenmukainen opetus ja oppiminen.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata oppilasta keskustelemaan ja harjoittelemaan omien ajatustensa ja mielipiteidensä kertomista muille
- ohjata oppilasta hahmottamaan erilaisia vuorovaikutustilanteita
- ohjata oppilasta tiedostamaan oma ja toisten rooli ryhmässä
- tarjota tilanteita, joissa oppilas voi harjoitella ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista
- ohjata oppilasta ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen
- kannustaa oppilasta kehittämään kieltä ja mielikuvitusta erilaisin keinoin
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- opettaa ja kannustaa oppilasta lukemaan
- ohjata tekstin ymmärtämisen taitojen harjoitteluun ja oman lukemisen tarkkailuun
- ohjata oppilasta tarkastelemaan tekstien merkityksiä ja rakennetta
- auttaa oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoja
- kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä
- tarjota oppilaalle monipuolisia lukukokemuksia ja kannustaa niiden pariin (esimerkiksi lukudiplomin avulla)
- ohjata oppilasta jakamaan lukukokemuksia
- ohjata oppilasta tiedon etsimiseen eri tavoin

T9-11 Tekstien tuottaminen (S3)

- opettaa ja kannustaa oppilasta tuottamaan tekstiä, käyttämään mielikuvitusta, kertomaan yksinkertaisia tarinoita ja mielipiteitä, myös monimediaisissa ympäristöissä
- ohjata oppilasta kuvaamaan omia kokemuksiaan, havaintojaan ja ajatuksiaan kirjallisesti, suullisesti ja kuvien avulla
- tutustuttaa oppilasta vähitellen oman tekstin suunnitteluun ja rakentamiseen
- ohjata oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia

- vahvistaa oppilaan isojen ja pienten tekstauskirjainten käyttöä tekstin tuottamisessa
- opettaa oppilaalle näppäintaitoja

T12-14 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja tutustumaan kielen peruskäsitteisiin
- ohjata oppilasta tiedostamaan puhutun kielen yhteys kirjoitettuun kieleen
- auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisen käyttäytymiseen
- innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa
- kehittää oppilaan lukuharrastusta ja rohkaista oppilasta käymään kirjastossa
- ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurin moninaisuutta
- tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden pariin
- kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella tiedostamaan oma roolinsa ja toisten rooli ryhmässä
- harjoitella toisten huomioimista ja toimimista rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- vahvistaa lukutaitoa lukemalla erilaisia tekstejä
- tutustua luetun ymmärtämisen strategioihin

T9-11 Tekstien tuottaminen (S3)

- harjoitella tekstin tuottamista monipuolisesti
- tutustua oikeinkirjoituksen perusasioihin
- vahvistaa tekstauskirjainten käyttöä tekstin tuottamisessa
- tutustua näppäintaitoihin

T12-14 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutustua lapsille suunnattuun kirjallisuuteen
- tutustua omaan kieleen ja kulttuuriin

Sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan kuuntelemista, kertomista, kysymistä ja vastaamista

- harjoitellaan ympäristön kielellistä jäsentämistä ja nimeämistä
- harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- havainnoidaan erilaisia viestintätapoja
- käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä

S2 Tekstien tulkitseminen

- tuetaan tekstinymmärtämisen taitoja ja harjoitellaan tekstinymmärtämisen strategioita
- havainnoidaan ja tulkitaan monimuotoisia ympäristön tekstejä, niiden merkityksiä ja rakenteita
- työskennellään kuvien, lastenkirjallisuuden, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien parissa
- pohditaan sanojen ja sanontojen merkityksiä sekä sanavalintoja teksteissä ja laajennetaan käsitevarantoa
- tutustutaan erilaisiin tapoihin ilmaista aikaa, järjestystä ja paikkaa erityisesti kertovissa, kuvaavissa ja ohjaavissa teksteissä
- opitaan käyttämään kerronnan peruskäsitteitä, kuten päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni
- jaetaan lukukokemuksia eri tavoin, keskustellaan tekstien sisällöistä ja harjoitellaan tekstin kertomista omin sanoin
- harjoitellaan tiedon etsintää tekemällä havaintoja ympäristöstä ja tulkitsemalla kuvia ja kirjoitettuja tekstejä sekä harjoitellaan tiedon kertomista toisille

S3 Tekstien tuottaminen

- harjoitellaan tuottamaan tekstejä, kuten satuja ja tarinoita, oppilaan taitojen mukaan
- harjoitellaan käyttämään mielikuvitusta, kertomaan tarinoita ja mielipiteitä
- harjoitellaan kuvaamaan omia kokemuksia, havaintoja ja ajatuksia puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla yksin ja yhdessä
- tarkastellaan puhutun kielen muuntamista kirjoitetuksi kieleksi
- harjoitellaan tekstin suunnittelua
- tutustutaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiin kielellisiin piirteisiin, esimerkiksi ajan ja paikan ilmaisutapoihin ja kertomuksen perusrakenteeseen, ja harjoitellaan niiden käyttämistä omissa teksteissä
- harjoitellaan isoilla ja pienillä tekstauskirjaimilla kirjoittamista ja näppäintaitoja
- tuetaan oikeinkirjoitustaidon kehittymistä fonologisen tietoisuuden harjoitteiden ja lukemisen avulla
- harjoitellaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita ja joitakin kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia, kuten sanaväli, tavutus, virke ja sen lopetusmerkit, iso alkukirjain virkkeen alussa ja tutuissa erisnimissä.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- vahvistetaan kielellistä tietoisuutta tekemällä havaintoja puhutusta kielestä ja tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien
- tehdään havaintoja eri puhetavoista, koulussa ja vapaa-ajalla esillä olevista kielistä sekä kielenkäytön vaikutuksesta muihin
- pohditaan yhdessä sanoja, sanontoja ja ilmaisutapoja
- leikitellään kielellä lorujen, runojen ja sanaleikkien avulla
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja herätetään kiinnostusta lukuharrastukseen
- tutustutaan kuunnellen ja lukien monimuotoisiin teksteihin, kuten lapsille suunnattuun kirjallisuuteen ja mediateksteihin
- käytetään monimuotoisia tekstejä ilmaisun virikkeenä ja keskustellaan niiden merkityksestä omassa arjessa
- tutustutaan yhdessä kirjastoon ja sen käyttöön
- tutustutaan lastenkulttuuriin ja tapakulttuuriin omassa lähiympäristössä, juhlaperinteisiin sekä joihinkin kansanperinteen muotoihin
- osallistutaan yhdessä esitysten tai muiden kulttuurituotteiden tekemiseen.

Vuosiluokat 3-6

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 3–6 opetuksen painopiste on oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitojen, lukuharrastuksen sekä sujuvan ja monipuolisen luku- ja kirjoitustaidon vakiinnuttamisessa. Tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen yhteydessä harjaannutaan tarkastelemaan kielen piirteitä ja kirjallisuuden keinoja. Lyhyiden tekstien lukemisesta edetään kokonaisteosten lukemiseen ja lukukokemusten monipuoliseen jakamiseen.

Vuosiluokka 3

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas harjoittelee tiedostamaan oman roolinsa osana ryhmää ja oman toimintansa vaikutusta toisiin. Oppilas harjoittelee antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta muut huomioiden. Oppilas harjoittelee oppimaan oppimisen taitoja ja harjoittelee tiedostamaan erilaisia tapoja oppia.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas harjoittelee ottamaan vastuuta ryhmätyöskentelystä ja yhteisestä prosessista. Oppilas harjoittelee tiedostamaan oman viestijäkuvansa, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oman koulun ja luokan kulttuurintoiminnan lisäksi oppilaalle esitellään myös muuta media- ja kulttuuritarjontaa.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta ohjataan ottamaan toiset huomioon ja toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Oppilas harjoittelee tiedostamaan omaa ja toisen roolia ryhmässä ja ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn. Oppilasta

ohjataan huomaamaan, miten omat kielelliset ja viestinnälliset valinnat vaikuttavat toisten käyttäytymiseen.

L4 Monilukutaito

Oppilasta ohjataan sujuvoittamaan lukutaitoaan ja harjoittelemaan tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilasta kannustetaan lukemaan monipuolisia tekstejä, käyttämään erilaisia lukutapoja ja tarkkailemaan omaa lukutaitoaan. Oppilasta ohjataan tuottamaan erilaisia tekstejä sekä yksin että yhdessä. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan kokemuksiaan ja ajatuksiaan sekä vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstin tuottajana. Opetuksessa ohjataan oppilasta tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä sekä tutustumaan joihinkin kielen rakenteisiin.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Harjoitellaan toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Oppilasta ohjataan tiedostamaan oma viestijäkuvansa. Oppilasta kannustetaan toimimaan erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa. Näppäintaitoja vahvistetaan, ja oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia tutustua media- ja kulttuuritarjontaan.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys

Oppilasta ohjataan tiedostamaan oma roolinsa ryhmän jäsenenä ja vaikuttamaan siihen rakentavasti.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilas osallistuu oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Kolmannen luokan tavoitteena on tutustua lukien ja kirjoittaen erilaisiin teksteihin ja harjoitella luetun ymmärtämisen strategioita niiden avulla. Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan vastuun ottamista, ilmaistaan omia ajatuksia ja mielipiteitä ja kuunnellaan toisia. Tavoitteena on, että oppilas alkaa kiinnittää huomiota omiin tapoihinsa oppia.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata oppilasta ottamaan toiset huomioon ja toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä
- ohjata oppilasta ymmärtämään oma ja toisten rooli ryhmässä
- kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista
- ohjata oppilasta ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn
- ohjata oppilasta huomaamaan, miten oppilaan kielelliset ja viestinnälliset valinnat vaikuttavat muihin
- kannustaa oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä perustelemaan niitä
- tarjota tilanteita, joissa oppilas harjoittelee antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa palautetta
- kannustaa oppilasta luovuuteen ja itseilmaisuun
- kannustaa oppilasta tiedostamaan oman viestijäkuvansa ja tutustuttaa toimimaan erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- ohjata oppilasta sujuvoittamaan lukutaitoaan
- ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstinymmärtämisen strategioita
- ohjata oppilasta tarkkailemaan omaa lukutaitoaan
- ohjata oppilasta laajentamaan sana- ja käsitevarantoja
- luoda oppilaalle mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin
- kannustaa oppilasta lukemaan monipuolisia tekstejä ja käyttämään erilaisia lukutapoja
- rohkaista oppilasta jakamaan lukukokemuksia toisille
- ohjata oppilasta tutustumaan joihinkin kirjallisuuden käsitteisiin

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan ja ajatuksiaan
- rohkaista oppilasta vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstin tuottajana
- ohjata oppilasta tuottamaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä tekstejä
- ohjata oppilasta sekä käsin kirjoittamisen että näppäintaitojen sujuvoittamiseen
- opettaa oppilasta tutustumaan tekstintuottamisen vaiheisiin ja harjoittelemaan palautteen antamista ja vastaanottamista
- ohjata oppilasta havainnoimaan omissa teksteissään oikeinkirjoituksen perusasioita
- tarjota tilaisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan
- innostaa oppilasta tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä
- ohjata oppilasta tutustumaan joihinkin kielen rakenteisiin
- kannustaa oppilasta lukemaan monipuolista ikätasolle sopivaa kirjallisuutta ja jakamaan lukukokemuksia
- kannustaa oppilasta lukuharrastuksen pariin (esimerkiksi lukudiplomin, lukuviikkojen ja lukupäiväkirjan avulla)
- ohjata oppilasta käymään kirjastossa
- ohjata oppilasta arvostamaan sekä omaa että muita kulttuureja ja kieliä
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tutustua media- ja kulttuuritarjontaan
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia osallistua oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella toisten huomioimista ja toimimista rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa

- harjoitella ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta
- harjoitella tiedostamaan oma roolinsa ryhmän jäsenenä ja omien kielellisten valintojensa vaikutus toisiin

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- sujuvoittaa lukutaitoa lukemalla erilaisia tekstejä
- harjoitella tekstinymmärtämisen strategioita
- tutustua joihinkin kirjallisuuden käsitteisiin

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- harjoitella omien kokemusten ja ajatusten tuomista esille kirjallisesti
- tuottaa erilaisia tekstejä sekä käsin että koneella

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutustua joihinkin kielen rakenteisiin

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan omien kokemusten ja ajatusten jakamista
- harjoitellaan toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista
- havainnoidaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa, kuten tapoja olla kohtelias
- hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä
- tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

S2 Tekstien tulkitseminen

- harjoitellaan erilaisten tekstien sujuvaa lukemista
- harjoitellaan tarkkailemaan omaa lukutaitoa
- harjoitellaan selittämään ja vertailemaan sanoja
- harjoitellaan tunnistamaan kertovien ja kuvaavien tekstien kielellisiä piirteitä
- luokitellaan sanoja merkityksen ja muodon perusteella (sanaluokat)
- luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta
- varmennetaan toisella luokalla opetetut kirjallisuuskäsitteet (kertomuksen rakenne, päähenkilö, tapahtumapaikka ja -aika ja juoni)
- harjoitellaan tiedon etsimistä

S3 Tekstien tuottaminen

- tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä (esimerkiksi tarina, runo, uutinen)
- sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- tutkitaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä
- harjoitellaan tekstien otsikointia ja tutustutaan fiktiivisten tekstien rakenteisiin
- kiinnitetään huomiota kirjoitetun ja puhutun kielen eroihin
- tutustutaan verbien persoonamuotoihin
- harjoitellaan omien tekstien suunnittelua (esim. ajatuskartan avulla)
- harjoitellaan oikeinkirjoituksen perusasioita (esim. yhdyssanat, vuorosanat, yleis- ja erisnimet)
- opetellaan verkon käyttämistä eettisesti

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja
- tutustutaan oppilaan omaan kulttuuriin ja kieleen
- tarjotaan oppilaille media- ja kulttuurielämyksiä (esim. kirjasto, lastenteatteri, näyttelyt, museot, elokuvat)
- keskustellaan median roolista oppilaan elämässä
- suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä (esim. näytelmä, nukketeatteri, varjoteatteri jne.)
- kannustetaan kirjaston aktiiviseen käyttöön (esim. kirjavinkkaus)
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja kannustetaan omaehtoista lukemiseen
- luetaan lapsille suunnattua kirjallisuutta monipuolisesti
- harjoitellaan aakkostamista ja hakemiston käyttöä

Vuosiluokka 4

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas harjoittelee erityisesti tiedonhankintaa ja tiedon rakentumista eri lähteistä ja sen hyödyntämistä opiskelussa. Oppilas harjoittelee perustelemaan omat mielipiteensä ja ajatuksensa. Oppilas harjoittelee kehittämään myönteistä viestijäkuvaa itsestä, jolloin hän opettelee tiedostamaan omaa tapaansa oppia ja viestiä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilas harjoittelee ottamaan vastuuta ryhmätyöskentelystä ja yhteisestä prosessista. Oppilas harjoittelee tiedostamaan oman viestijäkuvansa, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas opettelee havainnoimaan omaa kielitietoisuuttaan. Oman koulun ja luokan kulttuuritoiminnan lisäksi oppilaalle esitellään myös muuta media- ja kulttuuritarjontaa. Oppilasta tuetaan rakentamaan omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta ohjataan ottamaan toiset huomioon ja toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Oppilas harjoittelee tiedostamaan omaa ja toisen roolia ryhmässä ja ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista. Oppilasta ohjataan ymmärtämään, miten oppilas itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn. Oppilasta ohjataan huomaamaan, miten omat kielelliset ja viestinnälliset valinnat vaikuttavat toisten käyttäytymiseen.

L4 Monilukutaito

Oppilasta ohjataan vahvistamaan tekstinymmärtämisen strategioita. Oppilasta kannustetaan lukemaan monipuolisia tekstejä ja käyttämään erilaisia lukutapoja. Oppilas harjoittelee etsimään tietoa eri lähteistä ja arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta. Oppilasta rohkaistaan tuottamaan monipuolisia tekstejä omien kokemustensa, havaintojensa ja ajatustensa pohjalta. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstin tuottajana. Opetuksessa ohjataan oppilasta tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä sekä tutustumaan joihinkin kielen rakenteisiin. Oppilasta autetaan tiedostamaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti omaa ja toisen yksityisyyttä kunnioittaen.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilas harjaantuu toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä. Oppilasta kannustetaan luomaan myönteistä viestijäkuvaa ja toimimaan erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppilasta ohjataan etsimään tietoa eri lähteistä ja arvioimaan niiden luotettavuutta. Näppäintaitoja vahvistetaan, ja oppilaalle tarjotaan mahdollisuuksia tutustua media- ja kulttuuritarjontaan. Opetuksessa autetaan oppilasta tiedostamaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti omaa ja toisen yksityisyyttä kunnioittaen.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilasta ohjataan ottamaan vastuuta omasta työskentelystään ja ryhmän yhteisestä prosessista. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan ja niiden merkitys osana käyttäytymistä tiedostetaan.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilas osallistuu oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Neljännän luokan tavoitteena on tutustua lukien ja kirjoittaen erilaisiin teksteihin ja harjoitella luetun ymmärtämisen strategioita niiden avulla, myös monimediaisissa ympäristöissä.

Vuorovaikutustilanteissa harjoitellaan vastuun ottamista sekä rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista. Tavoitteena on, että oppilas osaa tunnistaa itselle sopivia tapoja oppia.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata oppilasta ottamaan toiset huomioon ja toimimaan rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja viestintäympäristöissä

- ohjata oppilasta tiedostamaan oma ja toisten rooli ryhmässä
- kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista
- vahvistaa oppilaan ymmärrystä siitä, miten hän itse vaikuttaa ryhmän henkeen ja työskentelyyn
- ohjata oppilasta havainnoimaan kielellisten ja viestinnällisten valintojen vaikutuksia
- rohkaista oppilasta ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä perustelemaan niitä
- ohjata oppilasta harjoittelemaan rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista
- kannustaa oppilasta luovuuteen ja itseilmaisuun
- kannustaa oppilasta luomaan myönteistä viestijäkuvaa ja tutustuttaa toimimaan erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- ohjata oppilasta vahvistamaan tekstinymmärtämisen strategioita
- kannustaa oppilasta etsimään tietoa eri lähteistä
- harjoitella arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta (mm. medialukutaito)
- kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuudentuntemustaan
- luoda oppilaalle mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin
- kannustaa oppilasta lukemaan monipuolisia tekstejä ja käyttämään erilaisia lukutapoja
- ohjata oppilasta jakamaan lukukokemuksia toisille erilaisissa viestintäympäristöissä

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään
- rohkaista oppilasta vahvistamaan myönteistä kuvaa itsestään tekstin tuottajana
- ohjata oppilasta tuottamaan sekä fiktiivisiä että ei-fiktiivisiä tekstejä omien kokemusten, havaintojen ja ajatusten pohjalta
- ohjata oppilasta vahvistamaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- opettaa oppilasta tarkastelemaan ja arvioimaan omaa tekstiään sekä harjoittelemaan tekstintuottamisen vaiheita
- opettaa oppilasta antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa palautetta
- ohjata oppilasta käyttämään omissa teksteissään oikeinkirjoituksen perusasioita
- tarjota tilaisuuksia tekstien tuottamiseen yhdessä
- auttaa oppilasta tiedostamaan, miten verkossa tulee toimia eettisesti omaa ja toisen yksityisyyttä kunnioittaen

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan
- ohjata oppilas harjoittelemaan joitakin kielen rakenteita
- ohjata oppilasta lukemaan monipuolista ikätasolle sopivaa kirjallisuutta ja jakamaan lukukokemuksia

- kannustaa oppilasta lukuharrastuksen pariin (esimerkiksi lukudiplomin, lukuviikkojen ja lukupäiväkirjan avulla)
- ohjata oppilasta käymään kirjastossa aktiivisesti
- tukea oppilasta rakentamaan omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia tutustua media- ja kulttuuritarjontaan
- tarjota oppilaalle mahdollisuuksia osallistua oman koulun ja luokan kulttuuritoimintaan

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella toisten huomioimista ja toimimista rakentavasti erilaisissa vuorovaikutustilanteissa
- harjoitella ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän työskentelystä ja yhteisestä prosessista
- harjoitella ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä perustelemaan niitä

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- sujuvoittaa lukutaitoaan lukemalla monipuolisia tekstejä ja käyttämällä erilaisia lukutapoja
- vahvistaa tekstinymmärtämisen strategioita
- harjoitella jakamaan lukukokemuksiaan toisille erilaisissa viestintäympäristöissä

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- tuottaa fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä omien kokemustensa, havaintojensa ja ajatustensa pohjalta, sekä käsin että koneella
- harjoitella käyttämään omissa teksteissään oikeinkirjoituksen perusasioita
- harjoitella antamaan ja vastaanottamaan rakentavaa palautetta

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutustua joihinkin kielen rakenteisiin
- lukea monipuolista ikätasolleen sopivaa kirjallisuutta ja harjoitella jakamaan lukukokemuksiaan

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan omien kokemusten, ajatusten ja mielipiteiden jakamista
- harjoitellaan toisten kuuntelemista ja rakentavan palautteen antamista ja saamista eri viestintäympäristöissä
- harjoitellaan omaa vuorovaikutusta erilaisissa viestintätilanteissa
- ohjataan kokonaisilmaisuuksiin ja hyödynnetään draaman toimintamuotoja erilaisten aiheiden ja kirjallisuuden käsittelyssä

- tarjotaan mahdollisuuksia osallistua oman luokan kulttuuritoiminnan suunnitteluun ja toteutukseen

S2 Tekstien tulkitseminen

- harjoitellaan erilaisten tekstien, kuten kaunokirjallisuuden, tietotekstien ja mediatekstien sujuvaa lukemista ja tekstinymmärtämisen strategioiden käyttämistä
- tarkkaillaan ja harjoitellaan arvioimaan omaa lukutaitoa
- harjoitellaan selittämään, vertailemaan ja pohtimaan sanoja (käsitteinä synonyymi, sanonta, ylä- ja alakäsite)
- opitaan tunnistamaan kertovien, kuvaavien ja ohjaavien tekstien kielellisiä piirteitä
- harjoitellaan verbien taipumista persoona- ja aikamuodoissa
- luetaan ja kuunnellaan yhteisesti ja itse valittua lapsille suunnattua kirjallisuutta
- opitaan uusina kirjallisuuden käsitteet kertoja ja aihe
- etsitään tietoa eri lähteistä (oppikirjan lisäksi mm. internetistä, tietokirjallisuudesta, sanoma- ja aikakauslehistä, kirjastoyhteistyö)
- laajennetaan tietämystä luetun avulla

S3 Tekstien tuottaminen

- tuotetaan yksin ja yhdessä fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä (esimerkiksi esitelmä, kirje/sähköposti, sarjakuva)
- sujuvoitetaan käsin kirjoittamista ja näppäintaitoja
- harjoitellaan kertomiselle ja kuvaamiselle tyypillisiä kielellisiä piirteitä
- harjoitellaan tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa
- harjoitellaan omien tekstien elävöittämistä
- harjoitellaan tunnistamaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroja
- tutustutaan verbien persoona- ja aikamuotoihin (mennyt ja nykyinen)
- harjoitellaan oman tekstin suunnittelua, tarkastelua ja arviointia (prosessikirjoittamisen alkeet)
- harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista
- opitaan käyttämään omissa teksteissä oikeinkirjoituksen perusasioita (esim. vuorosanat, yleis- ja erisnimet, sanaluokat)
- opetellaan verkon käyttämistä eettisesti

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- tutkitaan eri tilanteissa käytettävää kieltä ja ilmaisutapoja
- tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin
- tarjotaan oppilaille media- ja kulttuurielämyksiä (esim. kirjasto, lastenteatteri, näyttelyt, museot, elokuvat)
- keskustellaan median roolista oppilaan elämässä

- suunnitellaan ja toteutetaan omia esityksiä (esim. näytelmä, nukketatteri, varjoteatteri jne.)
- kannustetaan kirjaston aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön (esim. tiedonhankinta)
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa, tuetaan omaehtoista lukemista ja kannustetaan kirjoittamisen harrastamiseen
- luetaan lapsille suunnattua kirjallisuutta monipuolisesti

Vuosiluokka 5

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Vahvistetaan taitoja asettaa kysymyksiä ja hakea niihin vastauksia yhdessä toisten kanssa havaintoja tehden sekä erilaisia tietolähteitä ja apuvälineitä hyödyntäen. Vertaisoppimista eli parin ja ryhmän kanssa työskentelyä ja oppimiseen tähtäävää vuorovaikutusta käytetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhdessä työskentelyn taitoja.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilasta ohjataan tuntemaan omia kielellisiä ja kulttuurisia juuriaan ja arvostamaan niitä. Harjoitellaan analysoimaan mediakulttuuria ja tunnistamaan sen vaikutuskeinoja.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Yhdessä keskustellaan yksityisyyden ja henkilökohtaisten rajojen suojaamisen merkityksestä ja opitaan siihen liittyviä toimintatapoja. Oppilaita opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön ja tarkastellaan siihen liittyviä eettisiä kysymyksiä.

L4 Monilukutaito

Oppilasta ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöään ja huomaamaan, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja että tavoitteet vaikuttavat siihen, millaisia keinoja teksteissä käytetään. Oppilasta kannustetaan monipuolisille tiedonlähteille kuten suullisten, audiovisuaalisten, painettujen ja sähköisten lähteiden sekä haku- ja kirjastopalveluiden käyttöön. Samalla oppilasta ohjataan vertailemaan hakemansa tiedon soveltuvuutta. Oppilasta ohjataan omakohtaiseen työskentelyyn eri medioiden parissa, millä tehdään näkyväksi medioiden tuottamia merkityksiä ja välittämää todellisuutta.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilas harjoittelee tiedon etsimistä useammasta eri lähteestä hakupalveluiden avulla. Hän oppii käyttämään erilaisia laitteita, ohjelmistoja ja palveluita sekä ymmärtämään niiden käyttö- ja toimintalogiikkaa. Hän harjaantuu sujuvaan tekstin tuottamiseen ja käsittelyyn eri välineillä ja oppii myös kuvan, äänen, videon ja animaation tekemistä. Oppilasta kannustetaan toteuttamaan tv:n avulla ideoitaan yksin ja yhdessä toisten kanssa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Oppilasta ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja yhdessä muiden kanssa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Oppilasta ohjataan näkemään median vaikutus yhteiskunnassa ja harjoittelemaan median käyttöä vaikuttamisen välineenä.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Viidennen luokan tavoitteena on rohkaista oppilasta havainnoimaan kieltä ja sen eri rakenteita. Oppilas harjoittelee palautteen antamista ja vastaanottamista sekä ajatustensa ilmaisemista erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintäympäristöissä. Viidennellä luokalla harjoitellaan käyttämään monipuolisesti erilaisia tietolähteitä.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- kannustaa oppilasta toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä
- ohjata oppilasta havainnoimaan vuorovaikutustilanteita ja huomioimaan toisten tarpeita niissä
- kannustaa luovuuteen ja monipuoliseen itseilmaisuun viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla
- ohjata oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuuden tuntemustaan ja tarjota oppilaalle mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin sekä niiden jakamiseen muille
- ohjata oppilasta kehittämään omia ajattelutaitojaan
- tutustuttaa oppilasta monipuolisten tietolähteiden käyttöön

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä tekstien tuottajana
- rohkaista oppilasta kielentämään kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä arvioimaan omaa tuotostaan
- kannustaa tuottamaan kertovia ja kuvaavia tekstejä erilaisissa viestintäympäristöissä
- ohjata oppilasta syventämään palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia kirjoittaa sekä käsin että koneella
- tukea oppilasta tunnistamaan tekstien rakenteita ja vahvistamaan oikeinkirjoitustaitoja
- ohjata oppilasta tekstien tuottamisen prosesseihin, yhdessä ja yksin

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- ohjata oppilasta havainnoimaan kielitietoisuuttaan
- innostaa tutkimaan ja tarkkailemaan kieltä eri tilanteissa
- harjaannuttaa käyttämään kieleen ja sen rakenteisiin liittyviä käsitteitä
- tutustua oman kulttuurin lisäksi muihin kulttuureihin ja oppia arvostamaan niitä
- tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa

- ohjata laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja jakamaan lukukokemuksiaan
- luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä ja vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- tutustua sekä kauno- että tietokirjallisuuden erilaisiin teksteihin
- harjoitella monipuolisesti eri tietolähteiden käyttöä

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- rohkaistua kielentämään kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä arvioimaan omaa tuotostaan
- harjoitella tekstintuottamisen prosesseja laatimalla kertovia ja kuvaavia tekstejä erilaisissa viestintäympäristöissä
- syventää palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja
- harjoitella tunnistamaan tekstien rakenteita ja vahvistamaan oikeinkirjoituksen taitojaan

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutkia ja tarkkailla kieltä eri tilanteissa
- harjaantua käyttämään kieleen ja sen rakenteisiin liittyviä käsitteitä
- tutustua eri kulttuureihin ja oppia arvostamaan niitä
- laajentaa lukukokemuksiaan ja rohkaistua kertomaan niistä

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan omien kokemusten ja mielipiteiden jakamista monipuolisesti
- harjoitellaan ilmaisukeinoja erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa
- hyödynnetään draaman toimintamuotoja ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä
- tarjotaan mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa kouluyhteisön kulttuuritoimintaa

S2 Tekstien tulkitseminen

- tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa
- harjoitellaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita
- luetaan sekä yksin että yhdessä ja harjoitellaan eläytyvää ja ilmeikästä lukemista
- tutustutaan kaunokirjallisuuteen ja harjoitellaan sen tulkintaa
- luetaan kokonaisia teoksia
- syvennetään tekstien tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla erilaisia tekstejä
- hyödynnetään eri tietolähteitä tekstien tutkimisessa
- tunnistetaan erilaisia kertovia ja kuvaavia tekstejä sekä niiden piirteitä (esim. kertomus, uutinen)
- opitaan verbien taipuminen persoona- ja aikamuodoissa
- harjoitellaan ja tutkitaan sanojen ja sanontojen merkityksiä (esim. kielikuvat)

S3 Tekstien tuottaminen

- tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta (esim. kertomus, uutinen)
- harjoitellaan tekstin elävöittämistä erilaisten luovien harjoitusten kautta
- harjoitellaan käyttämään tekstien otsikointia, rakenteita ja kappalejakoa omissa teksteissä
- tutustutaan kirjoitusprosessin vaiheisiin: idea, suunnittelu, prosessi, oikoluku, valmis teksti
- opitaan tunnistamaan tekstistä virke, päälause ja sivulauseiden selkeät perustyytit ja käyttämään tietoa oman tekstin tuottamisessa
- käytetään verbien persoona- ja aikamuotoja omassa tekstissä
- kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen omissa teksteissä
- harjoitellaan lähteiden käyttöä

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- pohditaan sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä
- tutustutaan oppilaan omaan ja muihin kulttuureihin ja kieliin
- hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita
- tarkastellaan mediakulttuurin ilmiöitä ja keskustellaan median roolista oppilaan arjessa
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- luetaan koti- ja ulkomaista lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta nykykirjallisuudesta klassikoihin ja ikäkaudelle suunnattua tietokirjallisuutta ja pohditaan kirjallisuuden herättämiä kysymyksiä

Vuosiluokka 6

Laaaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Vahvistetaan oppimaan oppimisen taitoja kaikissa opiskelutilanteissa. Oppilasta ohjataan tunnistamaan itselle luontevimmat tavat oppia ja kiinnittämään huomiota omiin opiskelutapoihin. Työn suunnittelua, tavoitteiden asettamista sekä työskentelyn ja edistymisen arviointia harjoitellaan edelleen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Oppilasta ohjataan tuntemaan ja arvostamaan kulttuuriperintöä ja osallistumaan uuden kulttuurin luomiseen.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta ohjataan mainonnan ja median kriittiseen tarkasteluun.

L4 Monilukutaito

Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä kulttuurisissa yhteyksissä.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Oppilasta ohjataan tv:n vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön, hyviin käytöstapoihin sekä tekijänoikeuksien perusperiaatteiden tuntemiseen. Koulutyössä harjoitellaan eri viestintäjärjestelmien sekä opetuskäytössä olevien yhteisöllisten palvelujen käyttöä. Oppilasta ohjataan hyödyntämään lähteitä oman tiedon tuottamisessa ja harjoittelemaan tiedon kriittistä arviointia sekä ottamaan vastuuta viestinnästään.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulun arjessa harjoitellaan projektien toteuttamista, ryhmässä toimimista sekä yhteistyötä koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Oppilaiden kanssa mietitään ja harjoitellaan käytännön tekoja, joilla itse voi vaikuttaa myönteisten muutosten puolesta.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Kuudennen luokan tavoitteena on vahvistaa oppilaan viestijäkuvaa ja käsitystä itsestä tekstien tuottajana. Tavoitteena on oppia suhtautumaan ympäröivään kieleen ja teksteihin kriittisesti ja kehittää ajattelutaitoja. Kuudennella luokalla oppilas syventää ymmärrystään kielestä, kirjallisuudesta ja kulttuurista ja kirjoittaa erilaisia tekstejä yhdessä ja yksin.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- rohkaista oppilasta toimimaan erilaisissa viestintäympäristöissä

- ohjata oppilasta tiedostamaan omat viestintästrategiansa ja huomioimaan oman viestintänsä vaikutus eri tilanteissa
- kannustaa luovuuteen ja monipuoliseen itseilmaisuun viestintä- ja esitystilanteissa, myös draaman avulla
- kannustaa oppilasta kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa, myös monimediaisissa vuorovaikutustilanteissa

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- kannustaa oppilasta kehittämään kirjallisuuden tuntemustaan ja tarjota oppilaalle mahdollisuuksia myönteisiin lukukokemuksiin ja -elämyksiin sekä niiden jakamiseen muille
- ohjata oppilasta syventämään tekstin ymmärtämisen strategioita
- ohjata oppilasta arvioimaan omaa lukemistaan
- kannustaa oppilasta kehittämään omia ajattelutaitojaan
- opastaa oppilasta kehittämään monimuotoisten tekstien erittelyn, arvioinnin ja tulkitsemisen taitoja
- harjaannuttaa oppilaan kykyä suhtautua lukemaansa kriittisesti (lähdekriittisyys)

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- vahvistaa oppilaan käsitystä itsestä tekstien tuottajana
- rohkaista oppilasta kielentämään kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä arvioimaan omaa tuotostaan
- ohjata oppilasta tekstien tuottamisen prosesseihin, yhdessä ja yksin
- kannustaa tuottamaan ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä erilaisissa viestintäympäristöissä
- ohjata oppilasta ottamaan huomioon tekstin vastaanottaja
- tukea oppilasta tunnistamaan tekstien rakenteita ja vahvistamaan oikeinkirjoitustaitoja
- ohjata oppilasta syventämään palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja
- tarjota oppilaalle tilaisuuksia kirjoittaa sekä käsin että koneella
- ohjata toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- ohjata oppilasta vahvistamaan kielitietoisuuttaan
- pohtia sanojen, ilmaisutapojen ja tekstien merkityksiä tilanteen ja aiheen mukaan
- harjaannuttaa käyttämään kieleen ja sen rakenteisiin liittyviä käsitteitä
- tutustua oman kulttuurin lisäksi muihin kulttuureihin ja oppia arvostamaan niitä
- tukea oppilasta kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- ohjata laajentamaan tekstivalikoimaansa ja lukemaan lapsille ja nuorille suunnattua kirjallisuutta ja jakamaan lukukokemuksiaan

- luoda oppilaalle mahdollisuuksia media- ja kulttuuritarjontaan tutustumiseen sekä oman kulttuurin tuottamiseen.

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- oppia näkemään itseään viestijänä eri tilanteissa
- rohkaistua luovaan ja monipuoliseen itseilmaisuun

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- lukea erilaisia tekstejä ja arvioida omaa lukemistaan
- kehittää kirjallisuuden tuntemustaan ja syventää tekstinymmärtämisen strategioita
- harjoitella kriittistä lukutaitoa

T9-12 Tekstien tuottaminen (S3)

- kielentää kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään sekä arvioida omaa tuotostaan
- harjoitella tekstintuottamisen prosesseja laatimalla ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä erilaisissa viestintäympäristöissä yhdessä ja yksin
- harjoitella tunnistamaan tekstien rakenteita ja vahvistamaan oikeinkirjoituksen taitojaan
- opetella toimimaan verkossa eettisesti ja yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen

T13-15 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutkia ja tarkkailla kieltä eri tilanteissa
- vahvistaa kieleen ja sen rakenteisiin liittyvien käsitteiden hallintaa
- tutustua eri kulttuureihin ja kehittää omaa kulttuuri-identiteettiään
- tutustua media- ja kulttuuritarjontaan.

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- perustellaan mielipiteitä toiset huomioon ottaen kirjallisesti, suullisesti ja draaman keinoin
- harjoitellaan kokonaisilmaisua erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa
- hyödynnetään draaman toimintamuotoja ajankohtaisten aiheiden, teemojen ja kirjallisuuden käsittelyssä
- tarjotaan mahdollisuuksia suunnitella ja toteuttaa kouluyhteisön kulttuuritoimintaa

S2 Tekstien tulkitseminen

- tarkkaillaan ja arvioidaan omaa lukutaitoa
- kannustetaan käyttämään tilanteeseen ja tavoitteeseen sopivia tekstinymmärtämisen strategioita
- luetaan sekä yksin että yhdessä ja vahvistetaan eläytyvää ja ilmeikästä lukemista
- luetaan kaunokirjallisuutta ja harjoitellaan sen tulkintaa: teema
- luetaan kokonaisia teoksia
- syvennetään tekstien tulkinnan taitoja tutkimalla ja vertailemalla erilaisia tekstejä
- harjoitellaan arvioimaan tekstien ja lähteiden luotettavuutta
- tunnistetaan ohjaavia ja kantaa ottavia tekstejä sekä niiden piirteitä (esim. käyttöohje, yleisönosastokirjoitus, arvostelu)
- tutkitaan sijamuotojen tuottamia merkityksiä
- harjoitellaan ja tutkitaan sanojen ja sanontojen merkityksiä (esim. kielikuvat ja käsitteiden hierarkiat)

S3 Tekstien tuottaminen

- tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä monimuotoisia tekstejä omien kokemusten ja mielipiteiden sekä toisten tekstien pohjalta
- harjoitellaan tekstin elävöittämistä erilaisten luovien harjoitusten kautta
- harjoitellaan hyödyntämään tekstin rakennetta ja kappalejakoa omassa tekstissä
- tarkastellaan sanavalintojen, sanajärjestyksen ja sanontojen yhteyttä tekstin merkitykseen
- syvennetään kirjoittamisen prosessia
- tutustutaan lauseen pääjäseniin (subjekti, predikaatti, objekti) ja sovelletaan tietoa tekstin tuottamisessa
- käytetään oikeinkirjoituksen perusasioita omissa teksteissä
- harjoitellaan muistiinpanojen tekemistä ja tiivistämistä
- harjoitellaan lähteiden käyttöä ja merkintää
- tutustutaan tekijänoikeuksiin ja pohditaan verkon käytön etiikkaa

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- tutkitaan kielen vaihtelua tilanteen ja aiheen mukaan ja tutustutaan erilaisiin murteisiin
- tutkitaan tekstien suhdetta toisiinsa monimuotoisissa teksteissä (tekstienvälisyys)
- vertaillaan suomea muiden, oppilaille tuttujen kielten piirteisiin
- hyödynnetään lapsille ja nuorille suunnattua media- ja kulttuuritarjontaa, esimerkiksi kirjastoa, elokuvia, teatteria ja museoita
- etsitään itseä kiinnostavaa luettavaa ja tuetaan omaehtoista lukemisen ja kirjoittamisen harrastamista
- tutustutaan kansanperinteen lajeihin ja niiden jatkajiin nykykulttuurissa

Vuosiluokat 7-9

Oppiaineen tehtävä

Vuosiluokilla 7–9 erityisenä tehtävänä on monipuolistaa oppimaan oppimisen ja vuorovaikutuksen taitoja ja monilukutaitoa. Oppilaiden kielitietoutta, tekstimaailmaa ja kulttuurintuntemusta laajennetaan. Opetuksessa ohjataan tilanteeseen sopivaan kielenkäyttöön, ilmaisuun ja viestintään eri ympäristöissä. Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat kielelliset ja vuorovaikutusvalmiudet otetaan huomioon. Kirjallisuudenopetuksessa kannustetaan elämykselliseen ja monipuoliseen lukemiseen.

Vuosiluokka 7

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Oppilas oppii hahmottamaan itsensä oppijana ja on vuorovaikutuksessa ympäristönsä ja toistensa kanssa. Ajattelun ja oppimaan oppimisen taitoja opitaan tekemällä havaintoja ja hakemalla, arvioimalla, muokkaamalla, tuottamalla sekä jakamalla tietoa ja ideoita.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Vuorovaikutustaidot, itseilmaisu ja draama ovat keskeisiä. Pohditaan oman taustan merkitystä. Harjoitellaan vuorovaikutusta ja verkostoitumista omassa tutussa ympäristössä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Harjoitellaan huolehtimista sekä itsestä että toisista ja vastuunkantamista omasta ja yhteisestä työstä. Oppilas kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan ja harjoittelee ajanhallintaa suunnittelemalla tehtäviä ja projekteja.

L4 Monilukutaito

Monilukutaidon sisällöistä painotetaan erityisesti seuraavia: laajaa tekstikäsitystä, tiedonhakua (sis. kirjastokäynti), tietoteksteihin tutustumista, kuvanlukemista sekä analyttistä lukemista.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tehtävien ja projektien tekemistä harjoitellaan yksin ja ryhmissä.

Oppilas ohjataan monipuoliseen tiedon hankintaan ja tuottamiseen sekä tietolähteiden käyttöön, mikä toimii tutkivan ja luovan työskentelyn pohjana. Samalla harjoitellaan lähdekriittisyyttä ja opitaan arvioimaan omaa ja muiden - myös erilaisten hakupalveluiden ja tietokantojen - tapaa toimia ja tuottaa tietoa.

Oppilas kannustetaan oma-aloitteiseen tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen erilaisissa oppimistehtävissä sekä eri tehtäviin sopivien työtapojen ja välineiden valintaan. Oppilaita opastetaan käyttämään erilaisia viestintäkanavia ja -tyylejä tarkoituksenmukaisesti.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulussa harjoitellaan erilaisia työskentelytapoja ja työskentelemisen prosesseja: Tehtäviä ja projekteja aikataulutetaan, suunnitellaan ja toteutetaan. Oppilaat oppivat ennakoimaan haasteita ja sietämään

pettymyksiä työskentelyn aikana. Tavoitteena on oppia viemään työt sisukkaasti loppuun haasteista huolimatta. Työskentelyä harjoitellaan pääosin omassa opetusryhmässä erilaisina yksilö- ja ryhmätöinä.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Seitsemännellä luokalla syvennetään opiskelun, lukemisen ja kirjoittamisen taitoja, varmennetaan kielen ja kirjallisuuden käsitteitä ja hiotaan yhdessä työskentelemisen taitoja.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata toimimaan tavoitteellisesti ja motivoituneesti vuorovaikutustilanteissa ja erilaisissa viestintätilanteissa
- ohjata vuorovaikutustilanteiden harjoitteluun ryhmissä, myös draaman keinoin

T5-9 Tekstien tulkitseminen (S2)

- kannustaa kehittämään tiedonhakutaitoa ja arvioimaan eri lähteistä hankkimaansa tietoa
- ohjata käyttämään erilaisia lukemisen strategioita tekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa
- ohjata tunnistamaan erilaisia tekstilajeja
- ohjata käyttämään tekstien tulkitsemisessa tarvittavia tarkoituksenmukaisia käsitteitä
- kannustaa laajentamaan ja monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksia

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään kirjoittamalla yksin ja yhteisöllisesti sekä löytämään omat vahvuutensa vuorovaikutuksessa muiden kanssa
- ohjata tutustumaan erilaisiin fiktiivisiin ja ei-fiktiivisiin tekstilajeihin ja harjoittelemaan niiden tuottamista
- harjaannuttaa verkkoympäristössä toimimista ja tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoa tekstien tuottamisessa
- vahvistaa kirjoitetun kielen konventioita

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- ohjata tutkimaan kielen rakenteita ja ilmiöitä
- kannustaa tutustumaan nuortenkirjallisuuteen
- ohjata pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässä
- kannustaa kertomaan omasta lukukokemuksesta eri tavoilla.

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitella toimimaan tavoitteellisesti erilaisissa vuorovaikutus- ja viestintätilanteissa

T5-9 Tekstien tulkitseminen (S2)

- harjoitella tiedonhankintaa ja lähteiden luotettavuuden arviointia
- opetella tunnistamaan tekstilajeja ja erilaisten käsitteiden käyttöä tekstien tulkinnassa

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- ilmaista itseään kirjoittamalla yksin ja yhteisöllisesti erilaisia tekstejä
- harjoitella verkkoympäristössä toimimista ja tekstien tuottamista myös tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäen

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutkia ja havainnoida kielen rakenteita ja ilmiöitä
- tutustua nuortenkirjallisuuteen ja kertoa lukukokemuksestaan eri tavoin.

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- harjoitellaan puhumisen, kuuntelemisen ja keskustelemisen taitoja mm. ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa
- harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä ja havainnollistamista
- varmennetaan kokonaisilmaisua eri viestintätilanteissa
- harjoitellaan vertaispalautteen antamista ja saamista

S2 Tekstien tulkitseminen

- kannustetaan eläytymään luettuun, reflektoidaan omaan elämään ja jaetaan lukukokemuksia
- varmennetaan kirjallisuuden peruskäsitteiden tuntemusta
- tutustutaan kaunokirjallisuuden päälajeihin, nuortenkirjallisuuteen ja tietokirjallisuuteen
- tutustutaan kielen kuvallisuuteen ja symboliikkaan
- harjoitellaan tiedonhakua ja kriittistä lukutaitoa monimediaisessa ympäristössä
- varmennetaan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taitoja sekä tekstin ymmärtämisen strategioita

S3 Tekstien tuottaminen

- harjoitellaan erilaisten monimediaisten fiktiivisten ja ei-fiktiivisten tekstien tuottamista vaihteittain (kertomus, tietoteksti, palaute)
- harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä
- perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuotettaessa

- tarkastellaan kirjoitetun kielen konventioita osana kirjoitusprosessia (mm. erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, välimerkit, yhdyssanat)
- harjaannutaan palautteen antamiseen ja saamiseen

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- vahvistetaan kielen peruskäsitteiden tuntemusta (sanojen luokittelu ja taipuminen)
- luetaan monipuolisesti erilaisia kaunokirjallisia tekstejä ja tutustutaan nuortenkirjallisuuteen ja tietokirjallisuuteen
- eläydytään luettuun, reflektoidaan luettua omaan elämään ja jaetaan lukukokemuksia
- tutustutaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin

Vuosiluokka 8

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Ajattelun taitoja vahvistetaan ohjaamalla oppilasta pohtimaan asioita eri näkökulmista ja tuomaan esille omia mielipiteitään.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Harjoitellaan oman mielipiteen perustelua, vuorovaikutusta ja verkostoitumista kouluyhteisössä. Tarkastellaan, miten media muokkaa kulttuuria.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta ohjataan ajanhallintaan ja tarkastelemaan sekä käyttämään teknologiaa monimuotoisesti. Oppilasta ohjataan toimimaan kuluttajana ja tarkastelemaan mainontaa kriittisesti.

L4 Monilukutaito

Perehdytään tarkemmin kantaa ottaviin teksteihin ja mediateksteihin ja syvennetään kriittisen lukemisen taitoja.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Yhteistyön tekemistä harjoitellaan koulun sisällä, muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa käytetään yhteisöllisiä palveluita ja koetaan yhteistyön ja vuorovaikutuksen merkitys oppimiselle, tutkivalle työskentelylle ja uuden luomiselle. Oppilaiden käsitys eri laitteiden, ohjelmistojen ja palvelujen käyttö- ja toimintalogiikasta syvenee. He harjaantuvat systematisoimaan, organisoimaan ja jakamaan tiedostoja sekä valmistamaan erilaisia digitaalisia tuotoksia itsenäisesti ja yhdessä.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Projektityöskentelyä ja verkostoitumista harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan lähialueella, esimerkiksi kirjastojen, muiden koulujen tai nuorisotoimen kanssa. Pitkäjänteistä, itseohjautuvaa ja yhteisöllistä työskentelyä harjoitellaan edelleen erilaisten projektien avulla.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Tunneilla harjoitellaan tunnistamaan ja käyttämään erilaisia vaikuttamisen keinoja. Lisäksi perehdytään

myös vaikuttamiseen eri medioissa sekä omassa lähiympäristössä. Oppilas harjaantuu etsimään ratkaisuja keskustelemalla, esittämään näkemyksensä rakentavasti ja pohtimaan eri toimintatapojen oikeutusta eri näkökulmista käsin. Tunneilla harjoitellaan keskustelemisen ja kuuntelemisen taitoja, sovittamista sekä ristiriitatilanteiden ratkaisemista hedelmällisesti.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet

Kahdeksannella luokalla pääpaino on vaikuttavissa teksteissä ja tilannesidonnaisessa vuorovaikutuksessa. Keskiöön nousevat kriittinen medialukutaito, median ilmiöt ja kielellä vaikuttaminen.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- kannustaa rakentavaan näkemysten perustelemiseen ja ohjata tutkimaan kielellisten sekä viestinnällisten valintojen seurauksia
- kannustaa monipuolistamaan vuorovaikutustaitoja omassa kouluyhteisössä

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- varmentaa lukustrategioita erilaisten kaunokirjallisten, asia- ja mediatekstien ymmärtämisessä, tulkinnassa ja analysoimisessa
- harjaannuttaa kriittistä lukutaitoa sekä laajentaa ja vakiinnuttaa sana- ja käsitevarantoa
- ohjata oppilasta monipuolistamaan tekstimaailmaansa nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja tietokirjallisuuteen
- kannustaa laajentamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja niiden jakamisen keinoja

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- ohjata erilaisten ohjaavien, kantaa ottavien ja pohtivien tekstien tuottamista
- harjaannuttaa tuottamaan erilaisia tekstejä monimediaisessa ympäristössä tilanteeseen sopivalla tavalla
- opastaa oppilasta ymmärtämään verkkoviestinnän pelisäännöt
- vahvistaa yleiskielen hallintaa

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- ohjata kiinnostumaan kielen rakenteista ja ilmiöistä, myös vaikuttamisen keinoina
- kannustaa laajentamaan kirjallisuus- ja kulttuurinäkemystä
- tutustuttaa oppilas joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys) ja niiden historialliseen viitekehykseen
- tarjota mahdollisuuksia luku- sekä kulttuurikokemuksiin sekä niiden jakamiseen.

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- harjoitella rakentavaa näkemysten perustelemista ja pohtia kielellisten ja viestinnällisten valintojen merkityksiä
- monipuolistaa vuorovaikutustaitojaan omassa kouluyhteisössään

T5-8 Tekstien tulkitseminen (S2)

- harjoitella kriittistä lukutaitoa
- laajentaa ja monipuolistaa luku-, katselu- ja kuuntelukokemuksiaan

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- harjoitella tuottamaan erilaisia ohjaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisesti
- vahvistaa kirjoitetun kielen konventioiden tuntemusta

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- tutustua kielen rakenteisiin ja ilmiöihin erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta
- tutustua kaunokirjallisuuden joihinkin alalajeihin.

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- tutustutaan väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteisiin ja harjoitellaan niissä toimimista
- varmennetaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä ja havainnollistamista
- syvennetään kokonaisilmaisun taitoja

S2 Tekstien tulkitseminen

- tutustutaan joihinkin kaunokirjallisuuden alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys) ja niiden historialliseen viitekehykseen
- tutustutaan erilaisiin pohtiviin, vaikuttaviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin (muun muassa modukset, mielipiteen ja faktan erottaminen, suostuttelu, retoriset keinot, kielen kuvallisuus ja symboliikka, varmuusasteet, asenteet ja affektiivisuuden ilmaisu, asioiden välisten suhteiden osoittaminen, perustelukeinot)
- tutustutaan erilaisiin vaikuttaviin tekstilajeihin ja viestimiin kriittisen medialukutaidon näkökulmasta

S3 Tekstien tuottaminen

- syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä (lauseenjäsenet, pää- ja sivulause, lauseenvastikkeet)

- tuotetaan erilaisia pohtivia ja kantaa ottavia tekstejä (esim. yleisönosastokirjoitus, mainos, arvostelu)
- perehdytään tekstien kohdentamiseen ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamiseen eri kohderyhmille
- harjoitellaan referointia erilaisten tekstien tuottamisessa
- tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- perehdytään mediakulttuuriin ja elokuvaan sekä niiden eri vaikutuskeinoihin
- luetaan kaunokirjallisuutta ja tutustutaan joihinkin sen alalajeihin (esim. kauhu, fantasia, scifi, jännitys) ja niiden historialliseen viitekehykseen
- jaetaan luku- tai kulttuurikokemuksia eri tavoilla
- tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin muoto- ja lauserakenteiden piirteisiin (modukset, lauseenjäsennys, lauseenvastikkeet)

Vuosiluokka 9

Laaja-alainen osaaminen

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Vahvistetaan tutkivaa työskentelyotetta. Opinnoissa on mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen, toisten kanssa ongelmanratkaisuun, argumentointiin, päättelyyn ja johtopäätösten tekemiseen sekä uuden keksimiseen.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Omaa kulttuuri-identiteettiä vahvistetaan. Harjoitellaan kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämistä ja arvostamista. Taidetta sekä koetaan että tulkitaan. Harjoitellaan vuorovaikutusta ja verkostoitumista koulumaailman ulkopuolella. Oppilaasta kasvaa monipuolinen ja taitava, itseään ja toisia arvostava kielenkäyttäjä.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oman työskentelyn suunnittelun taitoja syvennetään tekemällä laajoja opiskeltavaan asiaan liittyviä tehtäviä ja projekteja. Oppilasta kannustetaan itsenäiseen, vastuulliseen ja tutkivaan työhön. Ohjataan ymmärtämään, mikä merkitys omilla valinnoilla on.

L4 Monilukutaito

Lukemisessa kiinnitetään erityistä huomiota omaan ajatteluun ja pohdintaan. Tekstimaailma on yhteiskuntalähtöistä. Opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa sekä ympäristölukutaitoa. Siinä tarkastellaan ja tulkitaan myös työelämään liittyviä tekstejä. Kuluttaja- ja talousosaamista kehitetään aihepiiriä monipuolisesti käsittelevien tekstien sekä niiden käyttöyhteyksiin tutustumalla. Numeraalista lukutaitoa hyödynnetään esimerkiksi arvioitaessa Gallupien luotettavuutta tai ostotarjousten edullisuutta.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämistä harjoitellaan myös koulukontekstin ulkopuolella, esim. kansainvälisessä vuorovaikutuksessa, ja opitaan hahmottamaan sen merkitystä, mahdollisuuksia ja riskejä globaalissa maailmassa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Koulussa harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, joita sovelletaan työharjoittelussa ja erilaisilla vierailukäynneillä. Projektityöskentelyä ja verkostoitumista harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan Suomessa ja kansainvälisestikin.

Tavoitteet

Opetuksen tavoitteet Yhdeksännellä luokalla tekstien tuottamisessa painotetaan pohtivaa ja persoonallista otetta. Oppilasta ohjataan toimimaan erilaisissa yhteiskunnan vuorovaikutustilanteissa. Lisäksi syvennetään ymmärrystä suomen kielestä ja kirjallisuudesta ja pohditaan omaa identiteettiä.

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- ohjata havainnoimaan, vahvistamaan ja kehittämään omaa viestijäkuvaa, myös monimediaisissa viestintäympäristöissä
- kannustaa toimimaan tavoitteellisesti, rakentavasti ja eettisesti eri vuorovaikutustilanteissa
- ohjata tutustumaan erilaisiin viestintäympäristöihin, myös koulumaailman ulkopuolella

T5-9 Tekstien tulkitseminen (S2)

- kannustaa valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia tekstejä sekä asia- ja mediatekstejä
- ohjata etsimään itseään kiinnostavaa luettavaa, kuunneltavaa ja katseltavaa
- ohjata syventämään kriittistä lukutaitoa

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- vahvistaa omaa kirjoittajaidentiteettiä ja tarjota tilaisuuksia tuottaa erilaisia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä
- vakiinnuttaa tietoa kirjoitetun kielen konventioista
- harjaannuttaa erilaisten lähteiden kriittiseen ja tarkoituksenmukaiseen käyttöön
- ohjata toimimaan vastuullisesti ja eettisesti eri viestintäympäristöissä

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- syventää kielitietoisuutta ja kielen ilmiöistä kiinnostumista
- ohjata tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä
- ohjata pohtimaan kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässä
- tutustuttaa Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen
- saattaa oppilas tietoiseksi omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään.

Oppilaan keskeiset tavoitteet

T1-4 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (S1)

- havainnoida, vahvistaa ja kehittää omaa viestijäkuvaansa
- harjaannuttaa vuorovaikutustaitojaan eri vuorovaikutustilanteissa, myös koulumaailman ulkopuolella

T5-9 Tekstien tulkitseminen (S2)

- oppia valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia tekstejä sekä asia- ja mediatekstejä
- syventää kriittistä lukutaitoaan

T10-14 Tekstien tuottaminen (S3)

- tuottaa erilaisia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä
- vahvistaa kirjoittajaidentiteettiään
- oppia työskentelemään verkossa vastuullisesti ja eettisesti
- tuntea kirjoitetun kielen konventioita
- harjoitella lähteiden tarkoituksenmukaista ja kriittistä käyttöä

T15-17 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (S4)

- syventää kielitietoisuuttaan ja kiinnostustaan kielen ilmiöistä
- tunnistaa kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä
- pohtia kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään
- tutustua Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen
- tulla tietoiseksi omasta kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistään.

Sisällöt

Keskeiset sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen

- vahvistetaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutusvalmiuksia
- tutustutaan teatteriin taidemuotona
- tunnistetaan ja kehitetään omia vahvuuksia viestijänä

S2 Tekstin tulkitseminen

- tunnistetaan erilaisten tekstien tyylipiirteitä ja sävyjä
- syvennetään kielen kuvallisuuden ja symboliikan tuntemusta

- eritellään ja analysoidaan erilaisia, myös monimediaisia tekstejä
- vahvistetaan kriittistä lukutaitoa osana tutkivaa työtapaa

S3 Tekstien tuottaminen

- syvennetään ja hyödynnetään tietoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn
- vakiinnutetaan kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden tuntemusta
- harjoitellaan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia kielellisiä valmiuksia
- harjoitellaan referointia ja erilaisiin lähteisiin viittaamista

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

- tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen ohjailun periaatteisiin
- vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin
- tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla
- tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin, kuten kansanperinteeseen
- tutustutaan teatteriin taidemuotona
- luetaan monipuolisesti yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden klassikoita ja nykykirjallisuutta ja tutustutaan keskeisiin tyylivirtauksiin ja vaiheisiin